
Redactioneel

Dit tweede nummer in 2015 van Over.Werk is een themanummer dat volledig gewijd is aan loopbanen. We starten het nummer met een overzicht van ‘*Vier jaar loopbaanonderzoek binnen Steunpunt WSE*’. Deze katern bevat drie bijdragen van de medewerkers van het Centre for Career Research (CCR). Anneleen Forrier en Ans De Vos bijten de spits af en presenteren de resultaten van vier jaar onderzoek op het vlak van de transitie werk-werk. Ze zoomen daarbij in op concepten als mobiliteit, inzetbaarheid en loopbaanzelfsturing. Vervolgens bekijken Sarah Vansteenkiste en Marijke Verbruggen wat we de voorbije vier jaar leerden uit het CCR onderzoek over de transitie werkloosheid-werk. Voor een aantal zoekgedragingen gaan ze na of ze helpen om snel en/of kwaliteitsvol de stap van werkloosheid naar nieuw werk te zetten. Daarnaast gaan ze ook in op de langdurige effecten van werkloosheid. Ten slotte geven Maxim Kovalenko, Hanne De Preter en Dimitri Mortelmans ons de resultaten mee van meerdere studies die werden uitgevoerd binnen CCR met betrekking tot de transitie werk-pensioen. Specifiek bestuderen ze binnen deze transitie de problematiek van lage uittredeleeftijd in Vlaanderen.

Vervolgens bieden we u een uitgebreide katern ‘*Gepubliceerd onderzoek*’ aan. In totaal kan u dertien artikels lezen binnen deze katern over uiteenlopende onderwerpen die allen gerelateerd zijn aan het hoofdthema van dit nummer. Onder de noemer ‘*Inzetbaarheid*’ groeperen we drie artikels. Ans De Vos, Tim Gielens en Lorenzo Andolfi bekijken in een eerste bijdrage het loopbaanbeleid binnen organisaties en meer bepaald welke dimensies een duurzaam loopbaanbeleid uitmaken. Op basis van hun onderzoek ontwikkelden ze een raamwerk dat bestaat uit vijf dimensies, die telkens een balans impliceren tussen twee ‘krachten’ die in mindere of

meerdere mate spelen in het loopbaanbeleid. Luc Dorenbosch, Karolus Kraan, Marianne van Zwieten, Jos Sanders en Cees Wevers lichten het dashboard duurzame inzetbaarheid toe voor Nederland. Het dashboard brengt met een beperkt aantal indicatoren de ontwikkelingen in duurzame inzetbaarheid in beeld. Ans De Vos, Tim Gielens, Caroline Meyers en Catherine Bonnarens rapporteren de bevindingen van het internationale ESF lerend netwerk ‘*Career & AGE*’ over hoe individuen kunnen worden gefaciliteerd in hun loopbaanontwikkeling met het oog op duurzame loopbanen. In hun bijdrage formuleren ze zes aanbevelingen op basis van dit Europees netwerk.

Rond het topic ‘*Werkloosheid*’ brengen we twee artikels. Marijke Verbruggen en Sarah Vansteenkiste constateren een gebrek aan inzicht in hoe zoekgedrag, werkloosheidsbeleving en zoeksucceskanen evolueren naarmate men langer werkloos is. In hun bijdrage gaan beide auteurs in op dit hiaat. Vervolgens bekijken Sarah Vansteenkiste en Wim Herremans de criteria binnen de wet van de Passende Dienstbetrekking waarin bepaald wordt welke jobs passend zijn voor een werkloze. Meer specifiek bestuderen zij de zoekisen (of ‘flexibiliteitseisen’) die gesteld worden aan het verkrijgen van uitkeringen, een aspect wat vaak onderbelicht blijft in beleidsvoorbereidend onderzoek. Ze vergelijken daarbij de wetgeving van 25 Europese landen en formuleren tevens enkele aanbevelingen op basis van hun onderzoek.

We bieden u als lezer ook twee bijdragen aan over ‘*Onderwijs*’. Jeroen Lavrijsen en Ides Nicaise nemen de internationale PIAAC-dataset onder de loep. Hieruit blijkt dat beroepsonderwijs een relatief veilige overgang naar werk garandeert in vergelijking met algemeen onderwijs. Dit voordeel

van beroepsgerichte opleidingen verdwijnt echter als werknemers ouder worden, terwijl de waarde van algemene vaardigheden net toeneemt met de leeftijd. Leen Baisier van de Stichting Innovatie & Arbeid deed onderzoek naar de visie en suggesties van sociale partners en verantwoordelijken van twaalf sectoren rond het stelsel 'Leren en Werken' bij jongeren. Sectoren vinden dat werkplekleren voor schoolgaande jongeren een positief gewaardeerd, volwaardig en op maat gemaakt verhaal moet zijn.

Ook over 'Eindeloopbaan' verzorgen we twee bijdragen. Het aantal gepensioneerden is de laatste decennia sterk gestegen, maar het blijft echter onduidelijk of oudere werknemers eerder aangetrokken worden tot het pensioen door verwachtingen over hun leven na pensionering (pull factoren) of ze eerder uit de arbeidsmarkt worden geduwd (push factoren). In hun artikel gaan Hanne De Preter en Dimitri Mortelmans dieper in op dit thema. Daarnaast lichten Jan Smets, Philippe Delhez en Yves Saks enkele interessante analyses toe uit het vorig jaar gepubliceerde rapport door de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid met betrekking tot een advies over lonen en anciënniteit. De aanbevelingen die ze in hun bijdrage formuleren, bouwen voort op de belangrijke vaststelling dat anciënniteitsverloning slechts één van de factoren is achter de geringe werkzaamheid van Belgische 50-plussers.

Vervolgens presenteren we twee bijdragen over 'Kwaliteit van de arbeid'. Op basis van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor stellen Ria Bourdeaud'hui en Stephan Vanderhaeghe vast dat een behoorlijk deel van de werknemers en zelfstandige ondernemers in Vlaanderen acuut psychisch vermoeid zijn en kampen met burn-outklachten. De auteurs brengen in kaart welke risicofactoren een rol spelen voor het ontwikkelen van burn-outsymptomen en welke aandachtspunten er zijn voor een specifiek beleid ter preventie van burn-out op de werkvloer. Maxim Kovalenko en Dimitri Mortelmans bestuderen welke factoren een impact hebben op het werk-gezin conflict, hoe de dynamiek van dit conflict verschilt voor de specifieke kansengroepen en wat de relatie is tussen loopbaanmobiliteit en werk-gezin conflict. Op basis van de bevindingen worden er enkele beleidsrelevante conclusies getrokken.

Tot slot zoomen we in de rubriek 'Gepubliceerd' nog in op twee bijdragen over 'migranten'. Ilse Laurijssen en Ignace Glorieux gaan na hoe arbeidsmobiel jongvolwassen allochtonen tijdens hun vroege arbeidsloopbaan zijn. Tine Kil, Karel Neels, Layla Van den Berg en Helga de Valk onderzoeken hoe arbeidsmarkttrajecten rond de geboorte van een eerste kind verschillen naargelang de herkomst van de moeder, en of ouderschap een groter effect heeft op de werkzaamheid van vrouwen met een migratie-achtergrond in vergelijking met Belgische vrouwen.

In de rubriek 'Monitoring van de arbeidsmarkt' stellen Boie Neefs en Wim Herremans zich de vraag of de 'baan voor het leven' verleden tijd is. Door te kijken hoe de gemiddelde jobanciënniteit is geëvolueerd over de voorbije decennia, gaan ze na of er sprake is van een verschuiving van een vaste naar een flexibele loopbaan.

Dit Over.Werk-nummer sluiten we af met de katern 'Open debat'. In een collectief werkstuk van het Gebruikersoverleg Handicap, Chronische Ziekte en Arbeid – met als auteurs Sarah Defloor, Didier Pieters, Ward Rommel, Pieter Sergooris, Arsène Vyncke, Gerdine Westland en Jos Wouters – worden een aantal maatregelen naar voren geschoven om de loopbaanontwikkeling van mensen met een arbeidshandicap te verbeteren. Naast structurele maatregelen hechten ze veel belang aan een cultuurverandering. De analyses worden tussendoor aangevuld met persoonlijke getuigenissen die de bestaande pijnpunten blootleggen.

Tot slot willen we nog graag een correctie aanbrenge ten aanzien van de referentie in het artikel in Over.Werk nummer 1 (2015) "Lessen uit voorspellend arbeidsmarktonderzoek. Gedeelde tendensen uit sectorale studies naar toekomstige competentienoden" van de auteurs Albertijn, Desseyn en Hoefnagels. De correcte referentie is "Albertijn, M., Desseyn, J., & Hoefnagels, K. (2014) Lessen uit voorspellend arbeidsmarktonderzoek. Gedeelde tendensen uit sectorale studies naar toekomstige competentienoden. Antwerpen: Tempera."

We wensen u veel leesplezier met dit rijk gevuld nummer!